

Bilag 1

Notat om mulighederne for at skærpe straffene ved overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen

1. Arbejdsmiljølovens muligheder

I lighed med anden tilsvarende lovgivning straffes overtrædelser af arbejdsmiljølovgivningen med bøde eller hæfte. Loven fastsætter ikke et maksimum eller minimum for bødernes størrelse, og det er derfor op til domstolene at fastsætte størrelsen på bøden i hvert enkelt tilfælde.

I forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø (L 121) er der bl.a. foreslået hjemmel til, at der kan fastsættes straf i form af fængsel i indtil 1 år.

Forslaget skal bl.a. ses på baggrund af en forventning om, at en sådan principiel skærpelse af strafferammen af domstolene vil kunne opfattes som et signal fra lovgivningsmagten om, at der bør ses med betydelig alvor på overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen.

Dette hensyn er også omtalt i bemærkningerne til denne bestemmelse.

2. Det nuværende bødeniveau

En undersøgelse af udviklingen i bødeniveauet for overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen i perioden 1979-89, som Direktoratet for Arbejdstilsynet har foretaget, viser, at de gennemsnitlige bødestørrelser kun har været svagt stigende.

Inden for visse områder – typisk klassiske arbejdsmiljøområder – f.eks. udgravningsarbejde og arbejde i højden har der dog været en tendens i retning af større bødestraffe.

Dette kommer f.eks. til udtryk i en af Højesteret i 1988 afgjort sag om manglende overholdelse af de gældende sikkerhedsforskrifter ved udgravningsarbejde. Bøden blev af Højesteret fastsat til 40.000 kr. Ved fastsættelsen af bøden blev der af Østre Landsret og af Højesteret bl.a. henvist til dels den betydelige samfundsmæssige interesse i overholdelse af reglerne for at forebygge alvorlige ulykker, dels den økonomi-

ske interesse, der kan være forbundet med at tilsidesætte sikkerhedsforskrifterne.

Endvidere kan nævnes to landsretsdomme fra 1989:

Østre Landsret fastsatte en bøde på 20.000 kr. i en sag vedrørende manglende overholdelse af sikkerhedsforskrifterne i forbindelse med udgravning. Beparelsen ved at undlade at overholde sikkerhedsforskrifterne var oplyst til ca. 1.500-2.000 kr.

I Vestre Landsret blev en virksomhed dømt for – i to tilfælde – at have ladet de ansatte arbejde i højden, uden at der var truffet sikkerhedsforanstaltninger mod nedstyrtningsfaren. Vestre Landsret fastsatte bøden til 75.000 kr., bl.a. under henvisning til, at virksomheden tre gange tidligere inden for de sidste 6 år var dømt for lignende overtrædelser. Samme virksomhed blev i januar 1990 i en ny sag idømt en bøde på 100.000 kr.

Denne udvikling i bødeniveauet inden for de beskrevne områder er som nævnt ikke slået generelt igennem på andre arbejdsmiljøområder.

3. Andre initiativer til forbedring af straffesagerne vedrørende overtrædelse af arbejdsmiljøloven

En væsentlig forudsætning for, at straffesagerne får et tilfredsstillende forløb ved domstolene, er, at den forudgående administrative behandling i Arbejdstilsynet og efterforskningen og forberedelsen af sagerne hos politiet og anklagemyndigheden er omhyggelig.

Arbejdstilsynet arbejder til stadighed, herunder gennem drøftelser med anklagemyndigheden med, hvordan behandlingen og samarbejdet kan forbedres.

Eksempelvis fastsatte Arbejdstilsynet i 1988 nye retningslinjer for bl.a. afgivelse af påbud og forbud samt indstillinger om tiltale for overtrædelser af arbejdsmiljølovgivningen.

Endelig kan nævnes, at Direktoratet for Arbejdstilsynet i samarbejde med Rigsadvokaten